

KRZYSZTOF TUSZYŃSKI, LIDIA BZDEGA-SOBOCIŃSKA,
FRANCISZEK KOPACZYK

STAN ROZWOJU FIZYCZNEGO I ROCZNE ZMIANY WARTOŚCI
WYBRANYCH CECH MORFOLOGICZNO-FUNKCJONALNYCH
UCZENNIC PRYZAKŁADOWEJ SZKOŁY WŁÓKIENNICZEJ
PRZY GZPJ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Z Pracowni Antropotechniki i Antropologii Zakładu Anatomii Prawidłowej IB-AM w Poznaniu
Kierownik Zakładu: prof. dr Józef Kołaczkowski

Zagadnienia rozwoju fizycznego młodzieży są opisane dość szczegółowo. Liczne prace, (m. in. [5]) wyjaśniły rolę różnych czynników zewnętrznych wpływających na przebieg tego procesu. W tym między innymi określono dość dokładnie wpływ pochodzenia społecznego. Niektórzy badacze są zdania [1, 2, 5], że istnieje dobór somatyczny do różnego rodzaju szkół zawodowych, bądź liceów, jak też że tryb życia związany z nauką w tych szkołach posiada wpływ na powstawanie różnic w budowie ciała.

Powyższe zagadnienia mimo kilku doniesień pozostają nadal niewyjaśnione, zwłaszcza bardzo mało jest danych dotyczących dziewcząt. Wydaje się, że poznanie tych problemów oraz zmian zachodzących w trakcie wieloletniej pracy u przedstawicieli różnych zawodów może być w przyszłości wykorzystany w poradnictwie zawodowym, czy też przydatny w doborze ćwiczeń wyrównujących lub przeciwdziałających zmianom niektórych cech budowy wraz ze stażem pracy.

Celem niniejszego doniesienia jest scharakteryzowanie rozwoju fizycznego grupy dziewcząt — uczennic przyzakładowej szkoły zawodowej przy Zakładach Przemysłu Jedwabniczego SILVANA w Gorzowie Wielkopolskim, przygotowujących się do zawodu tkaczki.

Materiał do niniejszego opracowania stanowiło 40 uczennic w większości pochodzenia robotniczego (15 chłopskiego), które badano w 1972 roku w wieku 17 lat, a następnie w 1973 r., w odstępnie rocznym, jako osiemnastoletnie. Badania wykonywano w godzinach przedpołudniowych techniką i instrumentarium opisanym przez R. Martina.

Wyniki badań zestawiliśmy w tabeli 1, z których wynika, że obserwowane przez nas dziewczęta jeszcze między 17 a 18 rokiem życia uzyskały dość znaczne przyrosty wielkości rozpatrywanych cech. Badane

Tab. 1

L.p.	Cecha	W i e k					
		17 lat			18 lat		
		\bar{X}_1	\pm s		\bar{X}_2	\pm s	$\bar{X}_2 - \bar{X}_1$
1.	Wysok.ciała	162,9	\pm 5,3		164,2	\pm 5,3	1,3
2.	Szer.barków	34,8	\pm 1,4		35,8	\pm 1,3	1,0
3.	Szer.bioder	23,9	\pm 1,5		25,3	\pm 1,3	1,5
4.	Dł.tułowia	47,1	\pm 2,9		47,6	\pm 2,5	0,6
5.	Obw.klatki pierś.-wdech	83,8	\pm 5,2		86,3	\pm 4,4	2,5
6.	Obw.klatki pierś.-wydech	80,6	\pm 4,3		82,6	\pm 4,1	2,1
7.	Wskaźnik Queteleta	35,6	\pm 2,4		36,0	\pm 3,2	0,3
8.	Siła mięśni zginaczy ręki prawej	31,4	\pm 3,8		34,2	\pm 4,1	2,7
9.	Siła mięśni zginaczy ręki lewej	29,6	\pm 3,4		32,8	\pm 3,4	3,2
10.	Spirometr	3012	\pm 316		3174	\pm 413	162
11.	Tętno w spo- czynku	80/min	\pm 4		84/min	\pm 4	4
12.	Cisnienie krwi w mm Hg	110/70	\pm 10		120/75	\pm 10	10

dziewczęta wykazują w obu grupach wieku nieco wyższe wartości wysokości ciała, szerokości barków, bioder, długości tułowia, siły mięśni rąk i pojemności życiowej płuc od danych warszawskich [6]. W stosunku do dziewcząt z liceów ogólnokształcących m. Poznania [4] i Wielkopolski [3] badane charakteryzują się większą wysokością ciała, nieco mniejszą w 17 roku życia, a większą w 18-tym szerokością barków, mniejszą długością tułowia, szerokością miednicy i pojemnością życiową płuc.

Pamiętać jednak należy, że nasze badania wykonywane były około 10 lat później, niż wymienionych badaczy i opisane różnice mogą być częściowo spowodowane zmianami sekularnymi. Wydaje się jednak, że różnice te w dużej części są związane z doborem i oddziaływaniem zajęć szkolnych na organizm.

W świetle uzyskanych wyników można podtrzymywać, że występują pewne różnice w budowie uczniów uczęszczających do szkół zawodowych różnych typów, w stosunku do uczniów szkół ogólnokształcących. Problem ten wymaga jednak dalszych badań uściślających na bardziej liczonym materiale.

PIŚMIENNICTWO

1. Jaworski, Wych. Fiz. i Sport. 10.4.1966. ★
2. Maćkowiak A., Prz. Antrop. t. 38 z. 2, 1972. ★
3. Malinowski A., Jaśkowiak J., Roczn. Nauk. WSWF w Poznaniu, z. 17, 1969. ★
4. Malinowski A., Zdrowie Publ. nr 8, 1968. ★
5. Malinowski A., Prz. Antrop. t. 37, z. 2, 1968. ★
6. Wolański N., *Kinetyka i dynamika rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży* PZWL, Warszawa 1962.

L'ÉTAT DU DEVELOPPEMENT PHYSIQUE ET CHANGEMENTS ANNUELS DE LA VALEUR DE CERTAIN CARACTÈRES MORPHOFUNCTIONEL CHEZ LES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE D'APPRENTISAGE TEXTILE À GORZÓW WIELKOPOLSKI

par KRZYSZTOF TUSZYŃSKI, LIDIA BZDEGA-SOBOCIŃSKA, FRANCISZEK KOPACZYK

Les auteurs tâchent de faire une caractéristique du developpement physique des apprenties de l'école textile qui se dispose à devenir tisseuses. Le materiel se composait de 40 élèves âgé de 17 ans examinées en 1972 et puis après un an en 1973. Les resultats d'investigations sont présenté dans le tableau 1.

THE STATE OF PHISICAL DEVELOPMENT AND ANNUAL CHANGES IN SELECTED MORPHOLOGICAL FUNCTIONAL CHARACTERISTICS IN SCHOOL-GIRLS OF THE TEXTIL INDUSTRY GZPJ WORKS SCHOOL IN GORZÓW WIELKOPOLSKI

by KRZYSZTOF TUSZYŃSKI, LIDIA BZDEGA-SOBOCIŃSKA and FRANCISZEK KOPACZYK

The aim of this work is to characterise the physical development of a girls' group — pupils of the textile industry at the Silk Industry Works „Silvana” in Gorzów Wielkopolski, training for the profession of weaver.

The material for this research consisted of 40 pupils, who were tested in 1972 at the age of 17 and then in 1973 at the age of 18.

The results of those researches are given in Table 1.